1100 éve Európában, 20 éve az Európai Unióban – a nemzeti könyvtár októberi programjai

2024/11/28

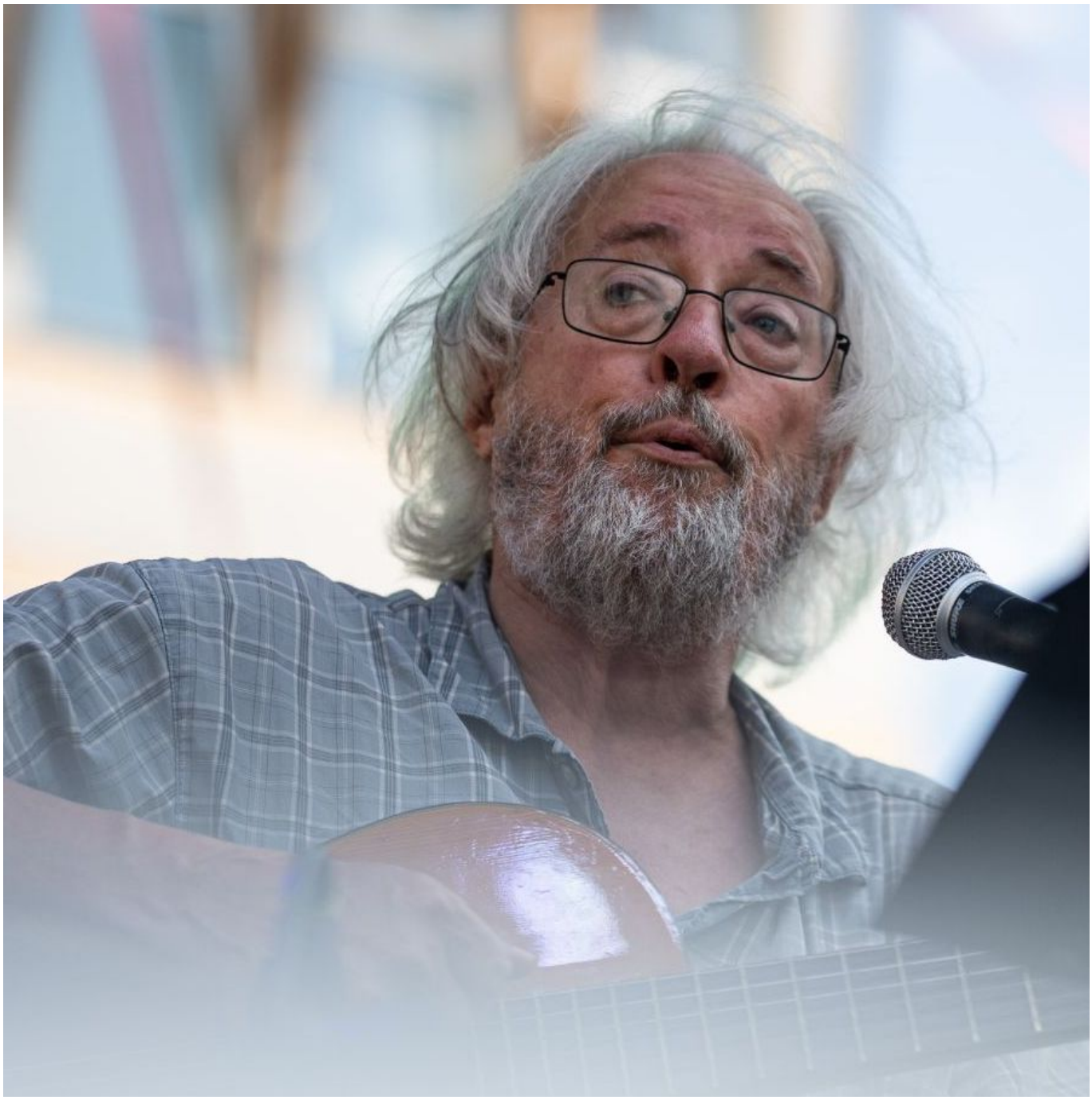
A december 31-ig tartó országos rendezvénysorozat keretében ebben a hónapban négy megyében tartottunk telt házas irodalmi előadásokat, több száz (420) résztvevővel.

[1]Az MNMKK Országos Széchényi Könyvtár az Európai Unió Tanácsa magyar soros elnökségének ideje alatt, 2024. december 31-ig, a Kulturális és Innovációs Minisztérium és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával létrehozott, a kultúrstratégiai intézmények részvételével megvalósuló programsorozat keretében 19 vármegyében jelenik meg három témát felölelő, interaktív programjaival. Ezeket szakmai partnerünkkel, a Cimbora Alapítvánnyal közösen dolgoztuk ki, amelynek értékrendje és célkitűzései egybecsengenek a nemzeti könyvtár szándékaival.
Az óvodásoktól a 120 évesekig mindenki talál érdeklődésének megfelelő, magas színvonalú, a magyar kultúra kimagasló értékeit bemutató, az európai kultúrtörténettel összekapcsolódó, fontos, mély tartalmakat hordozó előadást, amelyek a mese, a versek, a zene éltető erejét korszerű, magával ragadó és felemelő módon közvetítik. A fellépők előadásában elsősorban olyan művek kerülnek közönség elé, amelyek részben vagy egészben a nemzeti könyvtár gondozásában, gyűjteményében megtalálhatók.

Októberben négy megyében tartottunk telt házas irodalmi előadásokat, több száz (420) résztvevővel. Három alkalommal Sebő tanár úr és Soós Réka kapott meghívást: Szekszárdra, Zalaegerszegre és Egerbe, Tatán pedig Érdi Tamás zongoraművész programjának premierjét tartottuk.

„Száll a világ lepkeszárnyon”

[2]

„A Kárpát-medencében ránk maradt népzenei hagyomány egy nagyon-nagyon közös takaró, mely a magyarok, románok, szlovákok és délszlávok egymásba fonódó hagyományaiból áll össze, s amelyből mindegyik régió vagy etnikum egy másik szeletet őriz Európa egykori hagyományaiból. Ha élünk vele, az általunk élő formában megörökölt hagyomány módot ad Európával közös gyökérzetünk összetartozásának erősítésére. Énekelt versek és népdal egy tőről fakad, hiszen a népdal nem más, mint az énekelt vers túlélője. Valamikor a verseket mindig énekelték. Az, hogy a szövegek önálló életet kezdtek élni, nem jelenti azt, hogy a mai költők nem gondolnak zenékre, amikor verset írnak, csak már nem írják a cím alá – mint Balassi idejében –, hogy melyik dallamra

kell énekelni. Mi ilyen a dallamokat nyomoztunk ki, és énekeljük a régi és új verseket egyaránt, időutazásképen szabadon kalandozva különböző korszakok között. Ebből kiderül, hogy bármilyen időkben járunk is, az emberi érzelmek mindenkor azonosak és a jó költészet képes ezt kifejezni.” (Sebő Ferenc)

[3]

„Az autentikus magyar népzene szeretetében élek gyermekkorom óta. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem népi ének tanári mesterszakán 2013-ban diplomáztam. Vallom, hogy a népdaléneklésnek erős közösségformáló ereje van. Célom, hogy segítsem az embereket abban, hogy organikusan az életük része legyen a dalolás.” (Soós Réka)

TOLNA VÁRMEGYE – Szekszárd, Illyés Gyula Könyvtár, Tudásközpont **[4]**
Szekszárdon ki mással indulhatott volna a program, mint a város szülöttével, Babits Mihállyal? Sebő

Ferenc közérthetően vegyítette előadásában az alkotások háttér-információit, a több évtizedes Kárpát-medencei népdalgyűjtések élményeit, középpontban mindig a verssel, a dallammal. Soós Réka szemléltette a versek eredeti dallamait, az egyes dallamokra énekelt különböző szövegvariánsokat. A repertoár egy részét a népdalok alkották. Nem véletlen, hisz már tudjuk Sebő tanár úrtól, hogy kezdetben a szöveg, a dallam szerves egészet alkotott. Nagy sikere volt, mint mindig, a tekerőlant-bemutatójának, amely ősi magyar népi hangszerként él a köztudatban, valójában Franciaországból terjedt el hazánkban. A *Dalosfüzet* segített a közös énekekben, és természetesen előkerültek a Sebő Ferenctől őrzött lemezek, kiadványok is.
Emlékezetes maradt a koncert a helyszín miatt is. A tudásközpont új épületében helyet kapott Illyés Gyula Könyvtár első rendezvénye volt az új helyszínen, korszerű előadótermében.

[5]

[6]

ZALA VÁRMEGYE – Zalaegerszeg, Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár **[7]**
Népdalok, Csokonai Vitéz Mihály, Babits Mihály, József Attila, és Weöres Sándor versei – hasonló a repertoár, de minden koncert mégis más. Természetesen itt zalai népdalok szóltak Soós Rékától, Sebő Ferenc muzsikája és történetei a versek keletkezésének hátteréről garantálták a sikert, mint mindig, és a vastaps sem maradt el. Amitől mégis a sorozat talán eddigi legjobb előadása volt ez a program, az a közönség nyitottsága, az előadók, a versek tiszteletének és szeretetének megnyilvánulása volt. És ennek megfelelően a versek, dalok ismerete – örömmel tudtak a vendégek kapcsolódni a művészekhez. Mert a vers, a dal az övék is – kinek már több évtizede, mások, a kicsik még csak most tanulják a szülőkkel, nagyszülőkkel együtt. Ez alkalommal közösen lehetett énekelni, hol vidáman, hol elmerengve, de őszintén és bátran. Ennél nagyobb sikert pedig egy művész és egy programszervező sem kívánhat magának.
A *Dalosfüzet* segített a közös éneklésben, és természetesen dedikáció került a Sebő Ferenctől őrzött lemezekre, kiadványokra is.

[8]

dfmvk
DEÁK FERENC MEGYEI
ÉS VÁROSI KÖNYVTÁR
1100
120
1100 ÉVE
EURÓPÁBAN
20 ÉVE
AZ UNIÓBAN
KULTURA.HU/MIMAGYAR
Deák+kert
KERESZTURY DEZSŐ 120
KERESZTURY

[9]

HEVES VÁRMEGYE – Eger, Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár **[10]**
„Nagy dolog hát a kor szellemi összegzését: a költeményt közkinccsé, énekelhetővé tenni, hogy az elidegenedő világ újból emberközelivé legyen.” Szécsi Margit költő több évtizede írta e sorokat Sebő Ferenc estjeiről, de aki ma vesz részt valamelyik koncertjén, ugyanezzel az élménnyel találkozik. Kisiskolásokhoz, felnőttekhez egyaránt szólnak a dalok, és akár először találkoznak a művekkel, akár sok éve ismerősek számukra, a hatás ugyanaz.
Egerben főleg hetedik osztályos iskolások vettek részt a koncerten, de voltak felnőtt érdeklődők is. A 12–14 éves korosztály talán a legnehezebben motiválható, közelíthető meg érzelmileg. Egerben is kiderült, hogy kevés tanulónak volt szorosabb kötődése a zenéhez, de irodalmi érdeklődésükön és tudásukon keresztül mégiscsak ismerősek az énekelt versek. Sebő tanár úr értő magyarázata gyakorlati példákon keresztül mutatta be az egyes versformákat, a zenében is használatos ismertetőjegyeiket, az európai költészet közös alapjait. Az ismert verseket a diákok is együtt énekelték az előadókkal, és természetesen nem volt már meglepetés, hogy a legnagyobb sláger a *Galagonya* és a *Bóbita*.
Ahogy minden koncerten, a népdalok, versek nemcsak megszólaltak, hanem a gyerekek számára is érdekes háttér-információk is elhangzottak a versek születéséről, a költők életéről, alkotói módszereiről. A hangszerbemutatón legnagyobb sikere a tekerőlantnak volt, kíséretével közös énekre is sor került. Több dal is jól szemléltette: több évszázaddal ezelőtt a költők gyakran választották kedvenc táncritmusukat verseik alapjául. Soós Réka fel is idézte ezeket az eredeti népdalokat, amelyek éppúgy ismerősek voltak a gyerekek számára, mint a dallamukra született versek.

Szakmai segédanyag: *Dalosfüzet* print és online [11]

[12]

[13]

Játsszunk együtt! Zenei barátságok:
Liszt és Chopin, Európa csillagai – Interaktív koncert Érdi Tamás zongoraművésszel

[14]Európa korabeli sztárjai, Chopin és Liszt művészetét mutatjuk be legismertebb műveiken keresztül. Felidézzük gyermekkorukat, barátságukat, amely Európa forrongó eseményei közepette a kivételes tehetségek kölcsönös tisztelete miatt is

példaértékű. Zenéjükkel és levelezéseken keresztül keressük a párhuzamokat, a kapcsolódási pontokat. A csodagyerekek kivételes helyzete, az Európa-szerte ünnepelt zsenik, a hazájuk iránti aggodalom és rajongás – mindkettejük életútja leírható e szavakkal.
A zongoradarabok keletkezésének történetében, a két zseni életének fontos mozzanataiban Becze Szilvia, a Bartók rádió kiemelt szerkesztő-műsorvezetője segít eligazodni, zenei összefüggések kérdéseivel vonva be a közönséget. A korabeli dokumentumokat Érdi-Harmos Réka idézi meg. Hallgathatunk gondolatokat Liszt Ferenc édesapja naplójából, korabeli kritikusoktól és természetesen a művészek levelezéseiből is.
Érdi Tamás játékáról mit is mondhatnánk? *„Előadói stílusa rászolgált a legmesszebbmenőbb elismerésre…”* Antoni Grudziński zenetudós, a Fryderyk Chopin Társaság elnöke.

KOMÁROM-ESZTERGOM VÁRMEGYE – Tata, Menner Bernát Alapfokú Művészeti Iskola **[15]**
Telt házzal ünnepelhettük Érdi Tamás műsorának premierjét Tatán, a Menner Bernát Alapfokú Művészeti Iskola Liszt Ferenc koncerttermében. Premiert, hisz bár a művész úr már több száz koncerten van túl, ezt a programot először hallhatta a közönség. A műsor kifejezetten a nemzeti könyvtár felkérésére született, hiszen Zeneműtárunk Liszt-gyűjteménye nemzetközi hírű, bővelkedik a két zeneszerzővel kapcsolatos dokumentumokban, amelyekből válogatva segédanyagot is készítettünk. A fantasztikus művek mellett megidéztük a két zenei nagyság alakját, párhuzamos élettörténetüket, zenetörténeti adalékokkal színesítve a közönség ismereteit.
„Érdi Tamás lenyűgöző előadásában életre keltek Liszt és Chopin műveinek mély érzelmei és virtuóz technikája. A hallgatóság elmerülhetett a romantika világában a zeneszerzők zsenialitásának köszönhetően. Az előadás során a koncertterem varázslatos hangulatba burkolózott, játéka olykor viharos erővel sodorta magával a hallgatóságot, máskor pedig bensőséges, intim hangulatot teremtett…
…A jelenlévők Becze Szilvia oboaművész, a Bartók rádió kiemelt szerkesztő-műsorvezetőjének műsor- és „játékvezetésével” követhették az előadást. Személyiségével a gyermekeket és felnőtteket egyaránt magával ragadva vezette a közönséget végig a műsoron, játékosan kiegészítve azt zenetörténeti ismeretekkel is. A tőle elhangzó információkat Érdi-Harmos Réka egészítette ki Liszt- és Chopin-levélrészleteket felolvasva.
Hálásak vagyunk a mai délutánon kapott élményért! Ritkán van lehetőségünk ilyen előadás meghallgatására. Bízunk benne, hogy találkozunk még! Szeretettel várjuk vissza Őket Tatára!” – olvashattuk a másfél órás programot követően, még aznap este az iskola honlapján.

Érdi Tamást úgy tartja számon a zenekritika, mint Chopin és Liszt műveinek egyik legavatottabb tolmácsolóját. Ennek lehettünk tanúi Tatán is. Sokan próbálták megfejteni titkát, az alábbi idézet is erre példa: *„Hangszíne és érzékenysége a mélységes csendben és odafigyelésben válik egyedivé… Tamás nem zongorázik, Tamás muzsikál…”* Tuliván Gizella, zeneesztéta, Bukarest, 2011.

Szakmai segédanyag [16]

[17]

[18]

Novemberben és decemberben további öt alkalommal találkozhatnak az érdeklődők a nemzeti könyvtár művész nagyköveteivel, **utoljára december végén, a budapesti záró, gálaműsoron.**

2024/12/08 - 14:51

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/1100-eve-europaban-20-eve-az-unioban_beszamolo-2_2024_10

Hivatkozások:
[1] https://kultura.hu/mimagyarok/
[2] https://oszk.hu/sites/default/files/1100-20_Szall-a-vilag_Komlo_240901_14.jpg
[3] https://oszk.hu/sites/default/files/1100-20_Szall-a-vilag_Oroshaza_240906_04.jpg
[4] https://oszk.hu/rendezvenyek/1100-eve-europaban-20-eve-az-unioban-szall-vilag-lepkeszarnyon_7_241005
[5] https://oszk.hu/sites/default/files/1100-20_Szall-a-vilag_Szekszard_241005_16.jpg
[6] https://oszk.hu/sites/default/files/1100-20_Szall-a-vilag_Szekszard_241005_08.jpg
[7] https://oszk.hu/rendezvenyek/1100-eve-europaban-20-eve-az-unioban-szall-vilag-lepkeszarnyon_8_241019
[8] https://oszk.hu/sites/default/files/1100-20_Szall-a-vilag_Zalaegerszeg_241019_05.jpg
[9] https://oszk.hu/sites/default/files/1100-20_Szall-a-vilag_Zalaegerszeg_241019_04.jpg
[10] https://oszk.hu/rendezvenyek/1100-eve-europaban-20-eve-az-unioban-szall-vilag-lepkeszarnyon_9_241024
[11] https://oszk.hu/sites/default/files/Dalosfuzet_Sebo_Ferenc_web.pdf
[12] https://oszk.hu/sites/default/files/1100-20_Szall-a-vilag_Eger_241024_05.jpg

[13] https://oszk.hu/sites/default/files/1100-20_Szall-a-vilag_Eger_241024_03.jpg
[14] http://www.erditamas.hu/uploads/image.php?src=/uploads/gallerys/1682324853-Fot%C3%B3_Erd%C3%A9lyi_G%C3%A1bor.jpg&w=800&h=800
[15] https://oszk.hu/rendezvenyek/1100-eve-europaban-20-eve-az-unioban-jatsszunk-egyutt_1_241025
[16] https://oszk.hu/sites/default/files/Zenei-baratsagok_eloadas_Erdi-Tamas_1100-20.pdf
[17] https://oszk.hu/sites/default/files/1100-20_Jatsszunk-egyutt_zenei-baratsagok_Tata_241025_02.jpg
[18] https://oszk.hu/sites/default/files/1100-20_Jatsszunk-egyutt_zenei-baratsagok_Tata_241025_04.jpg
[19] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek